

NORMANDIA A ĽAVÁ STRANA NA ŠPIČKE

Francúzsky „rekord“

Za záchranu najvyššieho známeho srnca vo Francúzsku vďačíme Jérômovi Garnierovi, fanatickému obdivovateľovi srnčej zveri. Neulovil ho, pravdaže, sám, no zachránil ho z anonymity. Porozprával nám o pôvode tohto nevšedného jedinca, za čo mu patrí naša úprimná vďaka.

„Srnec pochádza z veľmi skalnatej oblasti (Calvados), s mnohými vyše stometrovými strmými útesmi, v ktorých sa nachádzajú dve lokality na paraglajding. Tunajšie prostredie nemá nič spoločné s úrodnými rovinami s bohatým vápencovým podložíom, z ktorých vzišli toľké srnce zapísané v Národnom katalógu. Suisse Normande (Normandské Švajčiarsko), ktoré sa nachádza v srdci oblasti Calvados, je pretkávané meandrami rieky Orne a ponúka mnoho možností na outdoorové aktivity. Srnec si dokázal medzi paraglajdingom, horskými cyklistami, pešími turistami, kanoistami a kajakármi nájsť enklávu, v ktorej v úplnom pokoji vyprodukoval obdivuhodnú kostnú hmotu, vynikajúcu svojou dĺžkou i pravidelnosťou obidvoch parožkov. Bol ulovený v roku 2002 v obci Le Bô pri Clécy, vysoko nad

údolím Orny.“ Dĺžka kmeňov: 31,40 cm (ľavý), 30,60 cm (pravý). Bodová hodnota: 168 b. CIC. Čistá hmotnosť: 548 g. Objem: 269 mililitrov. 50. miesto v 2010 (čísla podľa AFMT).

© J. Garnier

Pokiaľ pôjde?

Bez prílišnej honby
za trofejami sa
zamyslime nad
jednou z vlastností
srnca: dĺžkou jeho
parožia. Na obzore
sa črtajú
prekvapenia.

KEĎ JE SRNEC
VEĽMI VYSOKÝ

V erný čitateľ nášho časopisu sa nás pýta: „Akú maximálnu dĺžku dosahuje trofej srnca vo Francúzsku?“ Pravdupovediac, nemáme ani tušenia, a tak sa okamžite ponáhľame preskúmať to. A čo vy? Máte predstavu o takomto údaji? Od roku 2003 sa za sezónu strelí vo Francúzsku viac než pol milióna kusov srnčej zveri – srncov a sfn. Kon-

krétne v sezóne 2010 – 2011 to bolo 522 188 kusov (pri 595 342 povolených), čo je maximum. Nikdy sa totiž na našom území nestrieľalo toľko malých jeleňovitých. Čo o nich vlastne vieme?

Sotva pred sto rokmi

Najskôr krátky pohľad do histórie. Záujem o trofeje vo Francúzsku je v podstate no-

© B. Berbessou

*Pôvabný, no chýba mu hmota,
jedinec bol mladý, príliš mladý...
Pravý kmeň meria 27,6 cm.*

vodobý fenomén. Ak sa už veľkí majstri, autori loveckých traktátov, naozaj zaujímali o srnca, nevenovali ani len zmienku jeho paroži. Oslovovali ich len jelenie parohy, pretože na základe ich pozorovania je eventuálne možné posúdiť, ako sa budú vyvíjať. Z toho vyplýva, že nemali šancu prepadnúť žiadnej trofejomanii.

Od 19. do polovice 20. storočia sa na srnčiu zver vo veľkom pytliačilo chytaním do oka alebo brokovnicami v odľahlých kútoch lesa, alebo sa lovila s duričmi kresadlovými a inými zbraňami, alebo tiež štvanicou s viacerými ekipážami, a to najmä v čase zhadzovania a nasadzovania parožia. Tým je povedané všetko: srnčia trofej francúzskeho poľovníka vôbec nezaujímala, fascinoval ho výlučne lov so svorkou, štvanica či skôr divina.

Trofejznalectvo – ak to tak môžeme nazvať – pochádza z Nemecka, kde bola poľovačka na srnca poslednou a postriežkou široko kodifikovaná už v 19. storočí. Zopár Francúzov alebo frankofilov ju praktizovalo v Nemecku alebo v Rakúsku a prinášalo o tom svedectvo vo svojich dielach, ako napríklad Švajčiar James Jaquet v *Souvenirs de la hutte* (Spomienky z chatrče) okolo roku 1910 a *Derniers souvenirs de chasse* (Posledné poľovnícke spomienky) z roku 1927. Pokiaľ ide o François de Curel z Francúzskej akadémie, o tejto záľube sa ako dobrý Lotrinčan siahodlho zmieňuje v histórii svojej divadelnej hry *L'Ame en folie* (Pobláznená duša) okolo r. 1920.

Kultúru lovu srnčej zveri a tichej poľovačky na srnca však objavujú a potom po návrate domov do Francúzska šíria až

**V knihe
o lovec umelec
reprodukuje
srnce
s prekvapivo
dlhým parožím.
Zaručene podľa
inštrukcií
Gastona
Fébusa.**

francúzski vojaci a úradníci, ktorí po skončení druhej svetovej vojny obsadzujú rôzne funkcie v okupovanom Nemecku. Preto sa prvé odborné spisy o love srnca v lete a o srnčej trofeji objavujú až v povojnovom období.

Jedna z prvých prác tohto druhu, *Le Gros gibier de l'Ardenne* (Veľká zver Arden), ktorá sa pripisuje Belgičanovi Carlosovi Verlindenovi, vyšla v roku 1948. Posledku v lete tam povolili v tom istom roku. Po tejto brožúre vydáva rovnaký autor *Notes sur l'histoire naturelle et la chasse du chevreuil* (Poznámky o biológii a love srnca), 1953, a potom *Le Chevreuil* (Srniec), 1956. V roku 1953 vychádza prvý román, v ktorom sa spomína posledka na srnca, *La Chasse royale* (Kráľovská poľovačka) od Pierra Moinota z Francúzskej akadémie, odbojára a vojaka, ktorý bojoval až pri Sigmaringene. Rodák z Poitou spoznáva počas bojov Vogézy, kde bol zranený a kde neskôr chodieval na posledku.

Spomeňme ešte 15. a 16. číslo *Zápisov z prírody a z lovu* (*Cahiers de chasse et de nature*) z roku 1953, ktoré redigoval Tony Burnand a ktoré sa sčasti venujú malému jeleňovitému a jeho lovu pomocou guľovnice. Pod článkami je podpísaný X. Le Lorrain, lovecký spoločník spomínaného François de Curel. Napokon, v roku 1959 vychádza „biblia“: *Le Chevreuil* (Srniec) od generála Mantèsa d'Angeny, ktorý nadobudol praktické skúsenosti v Nemecku. A čo vravia títo páni na našu tému? Le Lorrain ju nespomína, Moinot tiež nie ani de Curel, no iní sú výrečnejší:

- nadšenec: „Bežné parožie má približne 35 centimetrov“, Robert Guinot, *La Chasse III., Gros gibier*, 1948;
- pozorovateľ: „Kmene môžu dosahovať dĺžku 30 centimetrov,“ ba i viac, no pozorujeme, že dĺžka je zriedkakedy úmerná hrúbke – veľmi dlhé parožie býva často tenké a slabo perlované,“ C. Verlinden;
- realista: „Parožie bežného srnca, ktorý žije vo voľnosti, v oblasti poskytujúcej výživu potrebnú na paroženie, máva 300 až 400 g a výšku 20 až 25 cm,“ H. Mantès d'Angeny.

Deväť kritérií, štyri miery

Hoci sme neprepadli nezdravej fascinácii trofejami ani horúčkovitej honbe za „čo najväčším“, aj tak si môžeme položiť otázku, čo je to veľká trofej a dôkladnejšie sa pozrieť na jedno kritérium: dĺžku parožkov. Ide o jedno z deviatich kritérií súčasného bodovacieho systému, jednu zo štyroch mier, pretože pri zvyšných piatich sa body pridávajú za estetiku (farba, perlovanie, ružice, hroty a pravidelnosť – kvalita). Presnejšie by sme mali hovoriť o dĺžke kmeňov

pekné miery

tak ako pri jeleňovi, čiže o časti od ružice po najvyšší vrchol parožia.

Skôr než začneme: ako sa vlastne meria dĺžka? Francúzska asociácia pre meranie trofejí (AFMT) definuje tento postup takto: „Dĺžka kmeňov sa meria tak, že sa sleduje vonkajšia krivka od spodného okraja ružice až po hrot kmeňa. Pásový meter musí prečnievať cez vyvýšeninu medzi ružicou a kmeňom.“

V súčasnosti sa spravidla uvádza, že priemerná dĺžka parožkov – kmeňov – dospelého srnca sa vo Francúzsku pohybuje v rozmedzí od 20 do 25 cm. Nedávno sme sa však tiež dočítali, že priemer bude zrejme nižší: 18 až 24 cm (Carruette, Etienne a Mailler, *Le Chevreuil*, Delanchaux et Niestlé, 2004).

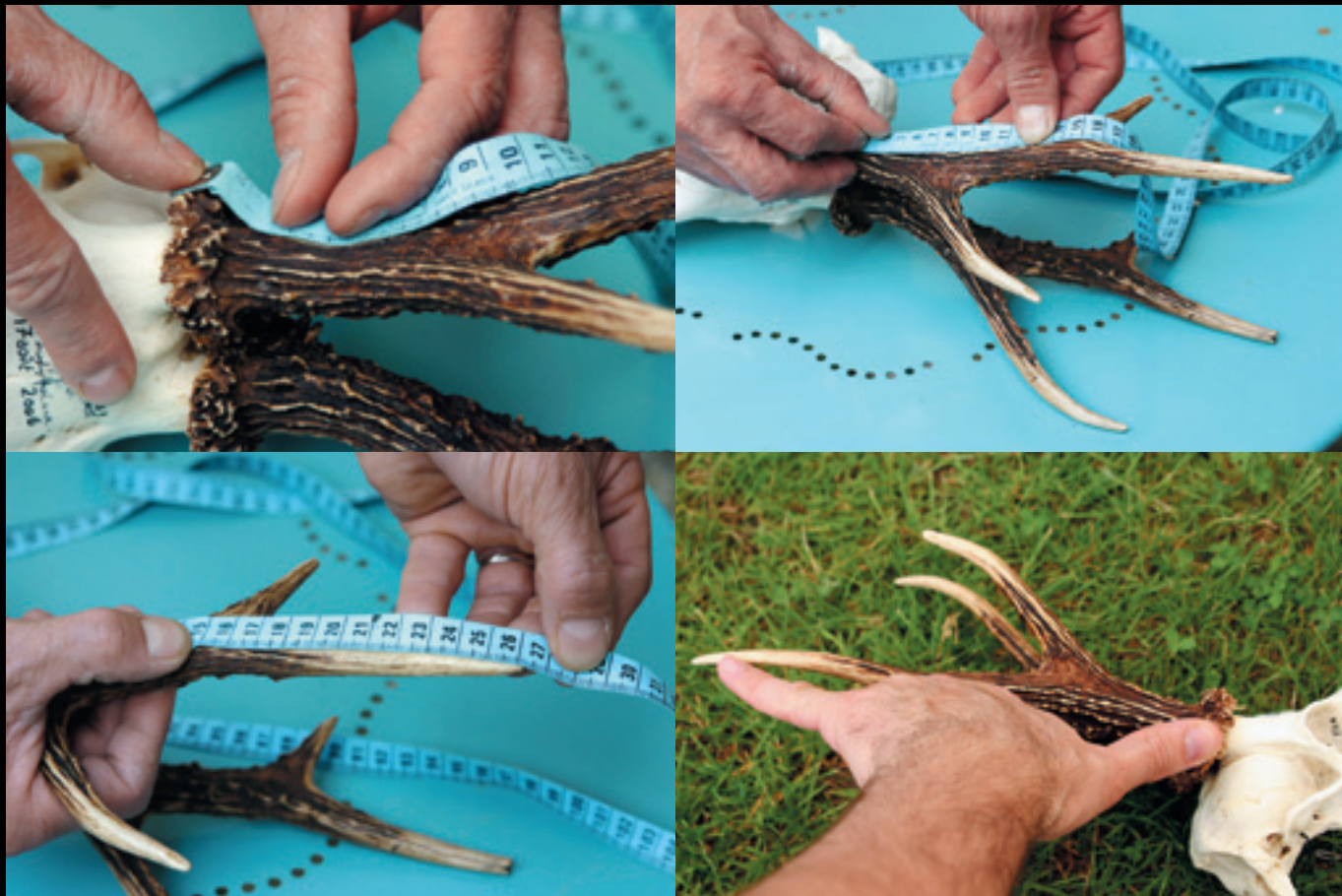
Skúsme si v tom urobiť jasno. Francúzsky rekord sa hrdí presne 24,20 cm (ľavý paroh) a 23,10 cm (pravý paroh), čo z neho nerobí „vysokú“ trofej. A oprávnené, pretože je to rarita. Fakticky ide o abnormálne gigantickú trofej zdeformovanú následkom ochorenia kostí zvaného aktinofytóza.

Venujme teda pozornosť druhému v poradí, ktorý má miery 27,80 a 26,70 cm. Z hľadiska stavby máme v tomto prípade pred sebou klasickejšiu trofej, ktorá je, pravdaže, vysoká, no vôbec nie vysočizná. Pozrime sa teraz bližšie, aký je výškový

© O. Bücheron

Veľmi elegantný a symetrický srnec s kmeňmi dlhými 28 cm.

© F. X. Allouneou

Tri fázy merania a štvrtá praktická snímka: Rozpätie medzi palcom a malíčkom je 23,5 cm, takže táto trofej je dlhá 27 cm.

príemer kmeňov prvých sto francúzskych trofejí zapísaných v Katalógu európskych trofejí 2010, od MM. Breitha, Bozokiho a Wismanna-Steinsa (dielo venované výhradne srncom, čísla pri francúzskych trofejach poskytla spomínaná AFMT). Dostaneme priemer:

25,47 cm na pravom kmeni;
25,72 cm na ľavom kmeni;
- čiže priemerná výška je 25, 59 cm, čo je údaj, ktorý treba vnímať ako relatívny v tom zmysle, že ide o rekordné trofeje. Napriek tomu sa medzi nimi môžu vyskytovať abnormity, inak povedané „monštrá“.

Napokon, kým sme analyzovali miery prvých 847 francúzskych srncov (obdoba zlatej medaily, Katalóg európskych trofejí 2010, s podporou AFMT), odhalili sme 13 „špičkových“, teda takých, ktorých kmene dosahujú výšku 30 cm. Pochopiteľne, pripúšťame, že toto číslo sme si zvolili úplne náhodne.

Na základe prečítaného môžeme teda nášmu čitateľovi odpovedať, že maximálna známa výška francúzskej trofeje je 31,40 cm (viac v rámečku na str. 26). A zhruba tridsať centimetrov predstavuje hornú hranicu. Môžeme ešte spresniť, že len 22 trofejí z celkového počtu 3 220, ktoré sa nachádzajú vo francúzskom súbore, dosahujú oných 30 cm a len štyri z nich 31 cm.

Napriek všetkému pripúšťame dve výhrady: väčšina srncov sa vo Francúzsku strieľa bez parožia alebo v lyku a nie všetky veľké trofeje sú obodované. Týmto spôsobom sa mnoho veľ-

mi vysokých trofejí nenávratne stratí.

Zároveň zisťujeme, že veľmi vysoké trofeje nijako zvlášť nevynikajú medzi najlepšími: len tri z nich figurujú v prvej stovke najlepších.

Z geografického hľadiska sme si všimli, že:

- departement Oise predstavuje akýsi raj (medzi trinástimi najvyššími trofejami sa objavuje až trikrát);
- Normandia a Champagne-Ardenne sú na stupienkoch víťazov (s tromi zástupcami každá);
- bohaté zastúpenie má sever Loiry (10 departementov z 13).

Gérard Bedarida, podpredseda ANCGG a zakladajúci člen AFMT poverený správou infosystému, nám poskytol viac podrobností:

„Ukazuje sa, že je veľmi ťažké robiť spoľahlivé štatistické analýzy v tejto sfére, pretože nemáme dostatočnú vzorku za každý departement. Takýto čiastkový nedostatok údajov nám nedovoľuje uviesť príklady z niektorých departementov. A tak sa zdá, že 31 % z 3 220 trofejí francúzskej databázy prekračuje 25 cm. Ak vyberieme departementy, ktoré majú najmenej 30 trofejí evidovaných v katalógu, vychádza nám, že šesť departementov má viac ako 40 % trofejí presahujúcich 25 cm. Sú to: Ain, Allier, Loir-et-Cher, Oise, Saône-et-Loire a Seine-Maritime. Ak berieme do úvahy trofeje dosahujúce 28 cm, len štyri departementy si rozdelia výhru s viac ako 8 % trofejí: Dordogne, Nord, Oise a Saône-et-Loire. Napokon zisťujeme,

Kým sme analyzovali miery prvých 847 francúzskych srncov odhalili sme 13 „špičkových“.

Maral z Kazachstanu (Altaj). Čím bližšie v srdci strednej Ázie, v skalnatom, otvorenom a studenom prostredí, tým je tento ázijský príbuzný jeleňa lesného telesne vyvinutejší vrátane rekordného parožia. Zdá sa, že ide o všeobecne platné pravidlo.

© F. X. Allonnet

že v piatich departementoch sa sústreďuje málo vysokých trofejí, keďže ich podiel na 25-centimetrových a vyšších trofejach je menej ako 20%: Gers, Jura, Moselle, Pyrénées-Atlantiques a Tarn-et-Garonne.“

Dôvody na výšku

Isteže, reprezentatívna vzorka je obmedzená, napriek tomu z nej môžeme vyvodiť tendenciu, ktorá sa opakuje pri mnohých živočíšnych druhoch. Srncom z otvorených priestranstiev (napríklad od normandských hájnikov po rozľahlé pikardské a šampaňsko-ardenské roviny) dorastajú vyššie kmene ako tým, ktoré žijú výhradne v pomerne hustej hore. Evidentne je to otázka výživy, ale veľmi pravdepodobne aj svetelných podmienok. Tento princíp sa opakuje aj pri iných druhoch a na iných územiach, aj za hranicami nášho štátu. Horský byvol, zvaný trpasličí, má, ako naznačuje jeho názov, menšie telo i rohy ako jeho rodový príbuzný z východoafrického buša zvaný kaferský. To isté platí aj pre slony z pralesa a z buša. Človek sa tiež nevymyká tomuto pravidlu: Pygmejov z konžského pralesa poľahky rozoznáme od Masajov z tanzánskych náhorných plošín alebo z rovín. Lovecký sprievodca a biológ Renaud Des-

grées du Loû, autor diela *Naprieč Nebeskými horami (En passant par les Monts célestes, www.seladang.com)* nám predkladá zaujímavé zistenia: „Čím viac postupujete v Strednej Ázii k otvoreným horským a studeným

oblastiam, tým väčšie jeleňe maraly s rekordným, až 20-kilogramovým, parožím nájdete. Ak budete pokračovať smerom na východ až za pohorie Altaj a dostanete sa do zalesnenej Sibíri (západ Mongolska a oblasť Bajkal-

Tento skutočne veľký srnec (v zmenšenom na strane 30) žije akoby náhodou na rovine, v departemente Oise, v prostredí, z ktorého vzišlo veľké množstvo veľkých srncov.

© O. Bûcheron

© O. Boucheron

ského jazera) s menej plastickým reliéfom, kvalita zveri výrazne klesá. Potvrzuje sa to až po hory Mandžuska, ktoré sa nachádzajú v oceánskom podnebnom pásme. Vydovzujem z toho, že na eurázijskom kontinente platí: čím ideme ďalej na východ, ale

Dobry srnec európsky (26 cm) a malý srnec sibírsky. Rekordy dosahujú výšku 43 cm.

Chlad zohráva dôležitú úlohu pri vývine veľkých trofejí.

aj na sever, smerom do studených vysokohorských oblastí s kontinentálnou klímou, tým je zver lepšie vyvinutá telesne i paroží. Srnec sa tomuto pravidlu nevymyká – v Škandinávii a v pobaltských štátoch nájdeme krajšie kusy ako v ostatných častiach Európy. Srnec sibírsky je väčší ako srnec európsky. Sibírsky srnec na Ďalekom východe je menší ako v Strednej Ázii. Chlad zohráva dôležitú rolu pri vývine veľkých trofejí. Inak povedané, v dôsledku chladu dorastá zver do väčších rozmerov vrátane parožia.“

Kľúčovým kritériom pre správny vývin parožia zveri je tiež potrava. Aj keď je zrejmé, že kvalita a hojnosť potravy – predovšetkým v zime a začiatkom jari – podporuje správny vývin zveri, a tým aj paroženia, je potrebné zdôrazniť aj skvalitňovanie poľnohospodárskych kultúr, ktoré vďaka stúpajúcej energetickej výdatnosti prispieva z roka na rok k lepšie vyvinutému parožiu srncov. Jedným

slovom, bolo by logické, aby sme v poľnohospodárskej krajine pozorovali v priemere nárast kvality trofejí. Keď je srnec čoraz väčší... Rovnako významný vplyv má aj lesné hospodárstvo. Dreviny, ale aj výsadba stromčekov a prerezávka, poskytnú či neposkytnú zveri potravu, ale aj svetelnosť a pokoj prispievajúce k rastu vysokých trofejí.

Pokoj súvisiaci aj s prijímaním potravy a populačná hustota takisto jednoznačne zohrávajú rolu vo výskyt vysokých trofejí. Príliš veľká hustota, teda prekročenie úživnosti teritória spôsobuje nedostatok potravy a v každom smere narastajúcu konkurenciu medzi zvieratami.

Ďalším faktorom vplývajúcim na parožie je vek. No nie vždy v tom zmysle, ako by sme sa domnievali. Vysoký srnec celkom určite nemusí byť nevyhnutne „veľký“, teda veľký vo zverine, ani rekordný. V podstate sa ukazuje, že mnoho relatívne mladých jedincov nasadí

© F. X. Allouneau

vysoké, no pretiahnuté, tenké parožie bez dostatočnej hmoty. Rovnako môžeme predpokladať, že vysoké trofeje sa nemusia objaviť v štatistike, lebo sú príliš ľahké. Kmeň potom stráca na dĺžke to, čo získava parožie na hustote, hmotnosti, kvalite perlovania. Vývoj parožia srnca je v tomto ohľade zjavne iný ako v prípade jeleňa. Kým pri veľkom jeleňovitom sa vyskytuje pravidelný narastajúci cyklus, vývoj parožia malého jeleňovitého môžu postihovať nepravidelnosti, otrasy, výkyvy.

Srnec dosahuje hmotnosť dospelého jedinca veľmi skoro, čo má pravdepodobne vplyv aj na formovanie parožia. Srnča samčieho alebo samičieho pohlavia dosahuje v prirodzených podmienkach už v ôsmich mesiacoch 70% hmotnosti dospelého jedinca. Srna musí mať asi 20 kg, aby mohla byť oplodnená, čo väčšina dosiahne nasledujúce leto po narodení, teda už v štrnástich mesiacoch. Napokon, srnec i srna ukončujú rast v troch rokoch, hmotnosť dospelého jedinca – od 18 do 36 kg – sa potom už veľmi nemení.

Energia, ktorú využívajú v prvom rade na stavbu kostry a telesný vývoj, sa po naplnení tejto úlohy uvoľňuje najmä v prospech paroženia, v dôsledku čoho dochádza väčšinou k jeho kvalitatívnemu rozmachu. Preto nastáva kvalitatívny skok medzi prvým a druhým rokom a aj preto mnoho mladých jedincov nasadzuje mimoriadne vysoké parožie od tretieho roka, zvlášť ak majú prístup k potravinovým doplnkom, ale to sa už vzdalujeme od prirodzeného stavu.

Posledným faktorom je genetická výbava. Preto jestvujú populácie, v ktorých sa pravidelne vyskytujú vysoké srnce, hoci ich životné podmienky sa zdanlivo nelíšia od podmienok susedných „normálnych“ populácií. Alain François, predseda ANCGG a AFMT, vzrušene komentuje: „Veľké trofeje? Odpoviem vám: Saône-et-Loire! Z dôvodu, ktorý nebol vysvetlený, sa v tomto departemente vyskytuje veľa

Stavba parožia, výskyt dlhých predných výsad a plných vidlíc na konci, ale aj chýbajúce perlovanie môžu vytvárať klamlivý dojem, že trofej je väčšia ako v skutočnosti. Táto meria len 24,6 cm (Srbsko).

Všedný? Všimnite si mierne dlaňovito rozšírený pravý paroh, ale aj jeho dĺžku: 28 cm.

© F. X. Allonneau

mimoriadne vysokých srnčích trofejí. Konštatovali sme to počas našich zasadnutí pri bodovaní (na čo už predtým poukázal Gérard Bedarida). Treba však vidieť aj druhú stranu mince: veľmi vysoké srnčie trofeje môžeme zriedkakedy oceniť, lebo majú málo hmoty a slabý objem. Ich hodnota málokedy presiahne 105 bodov CIC.“

V konečnom dôsledku sa na raste vysokých trofejí podieľajú rôznorodé faktory. V alchýmii vzájomne sa ovplyvňujúcich, viac či menej dôležitých činiteľov pôsobia: genetická výbava jedinca, zdravotný stav, vek, potrava, podnebie, svetelné podmienky, pokoj, hustota populácií... Počas poľovačky sa kritérium výšky paro-

© O. Bütcheron

V Škandinávii a v pobaltských štátoch sa lovia trofejovo najvyššie srnce. Tento srnec bol ulovený v Estónsku.

© T. Macé

žia môže ukázať ako zradné. Rozhodnúť, či máme pred sebou trofejovo kvalitného lovného jedinca, by nám mali pomôcť iné kritériá, pozorované hoci len niekoľko krátkych okamihov: hmota parožia situovaná skôr v spodnej časti, pokojné správanie, čo nevylučuje nedôverčivosť, postava a výzor dospelého jedinca, hrubý krk atď.

Pripomíname ešte, že trofej srnca sa môže v priebehu niekoľkých sezón diametrálne zmeniť v závislosti od jeho zdravotného stavu, prijímanej potravy, aj podľa počasia. Uvedomme si, že srncovi parožia dorastá v priebehu tzv. mŕtvej sezóny, keď sa zároveň aj loví, zatiaľ čo jeleň nasadzujú nové parožia od konca zimy do leta, teda v lepších podmienkach. Na záver môžeme povedať, že vysoký srnec nemusí byť v nasledujúcom roku nevyhnutne ešte vyšší ani rovnako vysoký, ako je momentálne. Malá praktická rada: výška ucha srnca sa vo zvislom smere rovná asi 10 až 12 cm kmeňa. Inak povedané, priemerne vysoká trofej zodpo-

vedá 1,5- až 2-násobku výšky ucha... Nielen pri love, ale aj pri pozorovaní si treba vždy uvedomiť, že parožie v lyku budí dojem väčšieho a silnejšieho, takže keď sa lyko očistí, parožie môže byť sklamaním.

Inde stále vyšší

Potom, čo sme skrz-naskrz prechodili územie Francúzska, pozrime sa teraz na srnce inde v Európe. V zahraničí je zvlášť vysnívaný mýtus srncov z krajín strednej a východnej Európy. Najmä maďarské srnce majú povest najkrajších a najvyšších. Mimochodom, aj Veľká Británia si získava renomé vďaka veľkému počtu zlatých medailí,

Rozhodne silné, relatívne vysoké maďarské srnce sa vynímajú aj na prekrásnych známkach.

ale ako je to v skutočnosti? Kde vlastne nájdeme najvyššie srnce v Európe?

Situáciu lepšie pochopíme, ak sa ešte pozornejšie začítame do Katalógu európskych trofejí 2010. Hoci táto publikácia nie je kompletná – všetky krajiny nemajú takú skvelú sieť hodnotiteľov, ako je naša francúzska AFMT – poskytuje možnosť nájsť množstvo zaujímavých údajov a trendov.

V diele sú kompletne údaje za: Estónsko (uvedených 350 trofejí), Francúzsko (847), Nórsko (1 000) a Česko (400); relatívne kompletne za: Nemecko (850), Rakúsko (150), Belgicko (49), Veľkú Britániu (1 000), Poľsko (1 598), Slovensko (536) a Švédsko (3 500); nekompletné za: Bulharsko (294), Dánsko (600), Španielsko (100), Maďarsko (5 000), Taliansko (30), Litvu (297), Rumunsko (500), Srbsko (300) a Švajčiarsko (73).

Rovnako ako pri francúzskych trofejoch sme najskôr sledovali prvých sto európskych trofejí a z nich sme potom vybrali tie, ktoré dosahujú výšku 30 cm, čo je 14 trofejí (pozri tabuľku na str. 37), pričom len 68 trofejí zo sto má danú výšku kmeňov.

Zisťujeme, že európska jednotka britského pôvodu dosahuje výšku kmeňa len 30,06 cm. Nakoniec najväčšia výška parožia medzi rekordnými trofejami prislúcha európskej dvojke zo Švédska: 34 cm. Z uvedenej klasifikácie ešte vyplýva, že Švédsko sa s piatimi zástupcami spomedzi štrnástich vyšvihlo na víťazný stupienok medzi štátmi s rekordnými trofejami.

14 najdlhších kmeňov spomedzi stovky európskych rekordov*

	dĺžka pravého kmeňa v cm	dĺžka ľavého kmeňa v cm	hmotnosť v gramoch	body CIC	krajina pôvodu	umiestnenie medzi stovkou európskych rekordov	umiestnenie v krajine pôvodu
1	32,20	34	830	226,90	Švédsko	13	2
2	32	33	676	204,75	Nórsko	41	1
3	32,40	28,50	766,50	228,68	Maďarsko	12	3
4	32,20	31	647	196	Poľsko	91	7
5	30,50	31,70	740	197,30	Švédsko	80	14
6	31,40	28	710	201,70	Česko	56	1
7	26,70	31,30	765	207,20	Švédsko	36	7
8	31,10	27,80	750	207,85	Španielsko	33	3
9	30,20	29,70	771	217,92	Poľsko	17	1
10	29,40	30,20	736	205,92	Maďarsko	40	8
11	30,06	29,90	1 182	277,73	Veľká Británia	1	1
12	30	29,80	769	230,75	Maďarsko	10	2
13	30	28,40	681	201,50	Švédsko	60	10
14	30	28,40	681	198,20	Švédsko	74	13

* tučným dlhší kmeň, ktorý dosahuje alebo prekračuje 30 cm

Druhé miesto obsadilo Maďarsko s tromi a tretie Poľsko s dvoma.

Pozrime sa teraz, odkiaľ je 90 najvyšších európskych trofejí presahujúcich 32 cm (pozri tabuľku na str. 38):

- Švédsko, 40;
- Nórsko, 26;
- Estónsko, 6;
- Maďarsko, 6;
- Poľsko, 5;
- Bulharsko, 2;
- Rumunsko, 2;
- Fínsko, 1;
- Veľká Británia, 1;
- Litva, 1.

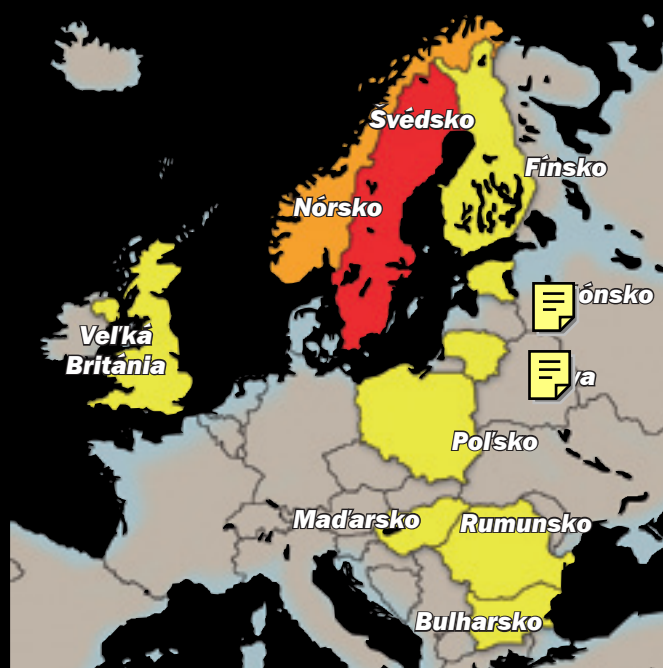
Zdravujúca prevaha Švédska nepotrebuje komentár. Na druhej strane za zmienku stojí fakt, že jeden národ tu nemá vôbec zastúpenie – Nemecko. Popravde, len dve trofeje dosahujú horko-ťažko 30 cm. Všimnime si ešte, že najvyššie európske trofeje vážia najmenej 400 g a ich hodnota je minimálne 130 bodov CIC.

Švédsko – krajina všetkých rekordov. Tu svetová jednotka vo všetkých kategóriách (246 bodov CIC, 875 g, ale nie najvyšší! Napriek všetkému meria 27 cm).

Všimnime si ešte, že najvyššie európske trofeje vážia najmenej 400 gramov.

Európske turné vysokých trofejí: červeným líder medzi štátmi, oranžovým druhé miesto, žltým pelotón na čele.

© L. Hindryck

Nakoniec sa po preštudovaní celého Katalógu európskych trofejí 2010 dozvedáme, že absolútny rekord v dĺžke kmeňa druhu *Capreolus capreolus* je 37 cm. Opäť jedinec zo Švédska. Zároveň sme sa dozvedeli ešte jednu vec, ktorá nie je veľmi známa: vo Švédsku, ale aj v susednom Nórsku sa lovia jedny z najkrajších srncov, čo sme v prvom okamihu ani netušili. Podobne sme veľakrát nemali ani potuchy, že vôbec existu-

jú také vysoké srnce, aké sa nám neskôr pošťastilo uloviť. Alebo aké ešte ulovíme. Nech očarenie grálom nezvíťazí nad krásou jeho hľadania. Inak povedané, zachovajme si vznešenosť... hľadania.

François-Xavier Allonneau
Podakovanie patrí Gérardovi Bédaridovi, Guyovi Bonnetovi, Olivierovi Bûcheronovi, Renaudovi Desgrées du Lou,
Dr. Alainovi Françoisovi, Jérômovi Garnierovi, Dr. Xavierovi Legendrovi.

Dĺžka kmeňa: 90 európskych rekordov*

	dĺžka pravého kmeňa v cm	dĺžka ľavého kmeňa v cm	hmotnosť v gramoch	body CIC	krajina pôvodu	umiestnenie v krajine pôvodu
1	32	37	588	172	Švédsko	109
2	33,80	36,80	447	140,90	Nórsko	307
3	30,20	36,60	526	154,50	Maďarsko	594
4	35	36,20	548	166,85	Rumunsko	33
5	35,20	34	606	176,40	Švédsko	80
6	34,30	35,10	600	161,90	Švédsko	206
7	31,70	35	477	135,58	Estónsko	194
8	34,80	33,70	660	170,20	Švédsko	25
9	34,80	34	473	134,80	Švédsko	1 890
10	34,50	33,50	620	182,50	Nórsko	9
11	34	34,10	590	178,03	Nórsko	13
12	34	32,90	498	153,73	Nórsko	101
13	32,50	34	551	152,13	Švédsko	465
14	34	32	830	226,90	Švédsko	2
15	34	29,50	661	176,90	Švédsko	77
16	33,90	32,60	402	134,65	Nórsko	547
17	33,70	33	430	138,50	Nórsko	395
18	33	33,50	608	169,47	Poľsko	53
19	33,40	32,60	419	133,85	Nórsko	579
20	33,40	26,60	671	179,30	Švédsko	63
21	29,50	33,30	561	155,47	Veľká Británia	117
22	33,10	32,80	557	163,40	Švédsko	194
23	33,10	31,60	470	150,30	Nórsko	148
24	31,20	33,10	607	171,48	Bulharsko	9
25	32	33	676	204,75	Nórsko	1
26	30,80	33	559	176,25	Estónsko	5
27	32,90	32,90	551	164,80	Nórsko	37
28	32,80	32,80	464	151,40	Nórsko	124
29	32,80	32,50	468	147,73	Švédsko	643
30	32,80	32,40	423	138,05	Nórsko	412
31	32	32,80	472	150,65	Nórsko	153
32	31,30	32,80	719	187,62	Maďarsko	37
33	30	32,80	496	126,10	Švédsko	3 171
34	32,70	32,50	420	132,80	Nórsko	632
35	32	32,70	431	126,37	Švédsko	3 155
36	32,70	30,30	492	144,55	Bulharsko	62
37	32,60	32,60	572	158,90	Švédsko	268
38	32,60	31,70	598	186,60	Nórsko	5
39	32,60	31	391	127,20	Nórsko	950
40	32,60	30,10	667	183,38	Fínsko	1
41	32,50	32,50	548	166,75	Nórsko	31
42	32,50	32,20	506	153,47	Estónsko	36
43	32,10	32,50	525	144,25	Poľsko	463
44	31,50	32,50	486	137,30	Švédsko	1 539
45	32,50	31,50	466	130,20	Švédsko	2 887
46	32,50	31,20	443	144,30	Švédsko	852
47	32,50	31	486	137,70	Švédsko	1 491
48	32,40	32,20	528	157,70	Nórsko	63
49	32,40	32	525	159,90	Nórsko	56
50	31,70	32,40	460	139,70	Švédsko	1 271
51	32,40	31,60	530	142,40	Švédsko	991
52	32,40	31,20	618	176,70	Maďarsko	95
53	32,40	31,10	589	164,40	Švédsko	175
54	30,40	32,40	393	126,95	Nórsko	967
55	32,40	28,50	766,50	228,68	Maďarsko	3
56	31,40	32,30	460	133,70	Švédsko	2 056
57	31,20	32,30	595	178,10	Švédsko	71
58	31,10	32,30	502	151,35	Nórsko	127
59	32,20	32,20	568	156,50	Švédsko	333
60	31,30	32,20	505	137,10	Švédsko	1 577
61	31,30	32,20	505	130,50	Švédsko	2 805
62	32,20	31	647	196	Poľsko	7
63	32,20	31	584	156,10	Švédsko	343
64	32,20	30,90	529	152,67	Rumunsko	131
65	30,60	32,20	450	130,70	Švédsko	2 695
66	30,60	32,20	450	130,70	Švédsko	2 698
67	31,70	32,10	416	134,25	Poľsko	983
68	32,10	31,50	426	133,40	Nórsko	607
69	32,10	30,90	460	130,10	Švédsko	2 944
70	30,40	32,10	480	148,63	Nórsko	168
71	32,10	30,40	489	134,03	Švédsko	2 008
72	29,70	32,10	647	188,20	Švédsko	28
73	32,10	29,50	433	130,40	Litva	279
74	32	32	431	130,30	Maďarsko	4 635
75	32	32	461	130,50	Švédsko	2 776
76	32	32	461	130,50	Švédsko	2 803
77	32	31,80	483	137,60	Švédsko	1 503
78	32	31,70	504	142,63	Estónsko	98
79	31,30	32	552	155,30	Švédsko	389
80.	32	31	510	158,06	Maďarsko	442
81	31	32	415	137	Nórsko	455
82	32	30,80	458	130,50	Švédsko	2 772
83	32	30,80	458	130,50	Švédsko	2 789
84	30,40	32	493	142,30	Estónsko	104
85	30,30	32	451	132,30	Švédsko	2 321
86	30,10	32	425	138,17	Estónsko	154
87	32	30	492	153,50	Nórsko	102
88	29,50	32	484	144,90	Nórsko	223
89	32	29,40	535	152,50	Švédsko	454
90	32	27	549	142,05	Poľsko	558

* tučným dlhší kmeň, ktorý dosahuje alebo prekračuje 32 cm